เรื่องเสร็จที่ ๑๔๑/๒๕๑๑

บันทึก

เรื่อง การแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินเพื่อการชลประทาน

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ สร.๐๔๐๓/๘๓๘๕ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๑๑ แจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินเพื่อการชลประทานว่า จะนำมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งบัญญัติว่า

"เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้าครอบครองและใช้ที่ดินที่ได้เวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อทำประโยชน์ในการชลประทานได้แม้จะยังมิได้ชำระเงินค่าทำขวัญ แต่เจ้าพนักงานต้องแจ้งให้เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ในกรณีที่ไม่สามารถส่งแจ้งความให้ถึงเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นได้ให้แจ้งโดยวิธีปิดแจ้งความไว้ ณ ที่ดินนั้น และเมื่อครบกำหนดสี่สิบห้าวันนับแต่วันปิดแจ้งความแล้ว ให้เจ้าพนักงานเข้าครอบครองและใช้ที่ดินนั้นได้" มาใช้ได้เพียงใดหรือไม่นั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๔) ได้พิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว มีความเห็นว่า มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ เป็นบทบัญญัติของกฎหมายพิเศษให้อำนาจเจ้าพนักงาน โดยมีถ้อยคำชัดเจนที่จะให้เข้าครอบครองและใช้ที่ดินที่ได้เวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อทำประโยชน์ในการชลประทานได้แม้จะยังมิได้ชำระเงินค่าทำขวัญ แต่เจ้าพนักงานต้องแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินทราบล่วงหน้าตามรายละเอียดเกี่ยวกับการแจ้งตามบทบัญญัติของมาตราดังกล่าวด้วย แม้ว่ามาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งบัญญัติว่า

"นับตั้งแต่วันใช้บังคับพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวในมาตรา ๘ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ต้องเวนคืนนั้นตกมาเป็นของเจ้าหน้าที่ แต่เจ้าหน้าที่จะมีสิทธิเข้าครอบครองทรัพย์สินนั้นได้ต่อเมื่อได้ใช้เงินหรือวางเงินค่าทดแทนแล้ว ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ ฯลฯ"

จะทำให้คิดว่าขัดกับมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ ก็ตาม แต่บทบัญญัติของมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน

ส่งพร้อมกับหนังสือที่ สร.๐๘๐๒/๔๓๗๒ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๑๑

อสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๗ ก็หามีผลยกเลิกหรือลบล้างบทบัญญัติของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งเป็นกฎหมายพิเศษว่าด้วยการชลประทานหลวงโดยเฉพาะไม่ ทั้งมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๔๘๐ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๕” ก็หาได้ระบุยกเลิกพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ หรือบทบัญญัติของมาตราใดแห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ ไม่ นอกจากนี้ มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลใช้บังคับหลังพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๐ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕

“มาตรา ๑๐ ทวิ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์แก่การชลประทาน ให้ดำเนินการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เว้นแต่ที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในหมวดนี้

ฯลฯ ฯลฯ”

ก็เป็นบทบัญญัติรับรองมาตรา ๑๒ และมาตราอื่นซึ่งบัญญัติไว้โดยเฉพาะในหมวดที่ ๒ การก่อสร้าง แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ ให้มีผลใช้บังคับได้

อนึ่ง มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ ก็ยังมิได้มีการยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมจนกระทั่งปัจจุบันนี้ แม้ว่าพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ จะได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ และพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๗ แล้วก็ตาม เป็นการแสดงให้เห็นว่ามาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ ยังคงมีผลใช้บังคับได้อยู่ต่อไปอีกด้วย

ดังนั้นมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ จึงมีผลใช้บังคับได้โดยสมบูรณ์กล่าวคือ เจ้าพนักงานมีอำนาจที่จะเข้าครอบครองและใช้ที่ดินที่ได้เวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อทำประโยชน์ในการชลประทานได้แม้จะยังมิได้ชำระเงินค่าทำขวัญ แต่เจ้าพนักงานต้องแจ้งให้เจ้าของและผู้ครอบครองที่ดินทราบล่วงหน้าตามรายละเอียดเกี่ยวกับการแจ้ง ตามบทบัญญัติของมาตราดังกล่าวด้วย

(ลงชื่อ) หยุด แสงอุทัย

(นายหยุด แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๑๑